

ABONAMENTUL.

Pe un an . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— „

Pe 3 luni . . . 7.— „

Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . 40.— franci.

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr. 1/aINSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.Mulțumite publice și Loc.
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

Momente...

Un oaspete: căpitan Alexandru Vlad.

Arad, 12 Noembrie.

Rar am întâlnit o figură militară atât de energică, rezolută, impetuoasă, o fizionomie atât de vie, expresivă. Un reprezentant tipic al vigoarei românești, unul dintre eminentii noștri ofițeri. L'am întâlnit ieri, într'un cerc restrâns de cunoscuți în societatea aradană. Este căpitanul *Alexandru Vlad*, căruia o seamă de corespondențe de pe frontiera italiană trimise nouă de „infanteriști” îi făceau elogii fără număr. D-sa este de patru luni încoace comandantul batalionului IV de viteji ai regimentului 33 aradan, batalion căruia i s'a dus faima de o vreme încoace pe urma splendidelor *faits d'armes*, îndeosebi dela acel timp, și o să se înțeleagă de ce. Pentru acest batalion lumea românească destinase obolurile în bani evaluate la suma dorită de cincisute de coroane, deunăzi, în urma inițiativei ziarului nostru. D. căpitan *Alexandru Vlad* a venit tocmai din frontul desfășurat pe prăpăstioasele înălțimi dela Km la 2200 m., unde zăpada a atins grosime de câțiva m. S'a oprit pe douăzeci și patru de ore la Arad și din motivul ca să tălmăciască personal dlui director al ziarului nostru sentimentul de recunoștință al voinicilor de sub mâna dsale pentru colecta pornită de *Românul* la cumpărarea de daruri cari le vor face bucurie nespūsă. Aseară a plecat cu acceleratul de 7 spre casă, la Orăștie.

Scurta întretinere a dsale printre noi ne-a pricinuit clipe neuitate. E greu să recon-

struim firul povestirii emoționante a dsale despre recente lupte dela frontiera italiană. Dsa ne-a vorbit cu căldură despre elementul ostășesc ce-l are sub mână, despre voinicii români cari nu s'au lăsat înfrincați de teribilele asedieri de stânci ale artileriei italienești, ci au dovedit admirabil dispreț de moarte, timp de patrusprezece zile cât a durat ofensiva ulterioară, cea mai violentă pe care au încercat-o Italienii până acum, în zilele dela 18 Octombrie până la 2 Noembrie.

Alpinii prinși mărturisesc groaza camarazilor lor de câte ori sunt siliți să înceapă ostilitățile de arme cu voinicii regimentelor 33 aradan, 37 din Oradea-mare și 34 din Cașovia, ai cărui Unguri iarăș sunt un escelent material de războiu. Teama se repercutează cu iuțea de fulger prin sufletele tuturor, căci își prevăd destinul înfiorător ce-i așteaptă.

Ofensiva italiană se pare a se fi terminat în aceea parte cu ziua de 2 Noembrie. Succesivele atacuri italienești au fost respinse, coloanele celor ce asaltau au fost prăvălite la pământ de împușcăturile brațului dibaciu al voinicului condus de ochi vulturești, potopul de proiectile care a săpat stâncile rostogolind bolovani uriași, n'a avut succese, nici o pozițiune n'au părăsit voinicii. Pierderi evidente, trebuiau să fie, dar neînsemnate, căci camenii noștri au știut să-și facă adăposturi neînchipuit de bine asigurate. „Și când le-am făcut vizita — ne spunea d. căpitan — după trei ore de asediu al pozițiilor noastre căzând în acest timp peste 4000 de proiectile, soldații m'au întâmpinat cu zimbete; la atâta nu m'am așteptat...”

Număroase cazuri de eroism ne-a istorisit d. căpitan Alexandru Vlad care de douăzeci și cinci de ani face servicii în armata noastră comună. N'a spus-o, dar meritele unei campanii așa de strălucite se datoresc abilitățile dsale, manierelor fine de tratament cu soldații. Glume, vorbe la inimă, interes față de rosturile lor de acasă, încurajare, vizite cât de dese, iată elementele de preț cari constituiesc popularitatea, încrederea soldațimii românești în comandantul Vlad. Și este natural. Intr'alt chip nu te poți cobori până în adâncimile sufletului fiecăruia pentru a-i trezi elanurile luptei și nădejile biruinței. Iată care este alesul rost al ofițerimii românești în campanie, iată de ce ofițerimea străină trebuie să învețe limba românească, să observe moravurile voinicilor, pentru a fi în stare să le cunoască spiritul, temperamentul.

Sunt abia două săptămâni de când a trecut pe la noi *Mitru Toma* din Nemceag, un voinic din batalionul IV al regimentului 33, primise concediu de 14 zile și venise să plătiască abonamentul *Românului* de Duminecă. Soldatul ne povestea cu fală nespūsă despre d. comandant care a stat cu el de vorbă și l'a consultat dacă în tranșeul de acolo poate fuma oare în siguranță o țigaretă, neobservat de dușman. Intimitatea asta de camarad, raporturile aceste apropiate trezesc mândrie, încredere, siguranță de sine și indisolubila legătură cu superiorii. D. Vlad a împărțit împreună cu cei mici pânea amară a campaniei, nu s'a substras din fața primejdiilor și ne povestea cu... calmitate despre două cazuri când viața i-a fost periclitată și a scăpat ca prin minune. Odată pe când vorbea la telefon în camera sa de piatră nimeri un gra-

Noi trecem muți...

Noi trecem muți spre moarte

In convoi

Noi trecem și niciunul dintre noi

N'o mai veni la casa lui 'napoi.

Noi trecem triști

Pe străzile solemne și pustii

Și nime nu aruncă 'n cale flori

Pe unde trec ai morții călători....

Noi trecem muți pe stradă

Și la ferești nu-l nime să ne vadă

In pacea asta care te 'nspăimântă

Noi trecem muți și palizi înainte

Spre țări străine

Spre țări de lacrimi pline

Și pline de mizerii și morminte.

I. Negură.

Virgil Omișiu.

— Panegiric.*) —

Iubiți colegi! Se pare că dintre Parce cea mai cruntă, fatala Atropos, a tăiat firul vieții regretatului director al liceului din Brașov, tocmai când destoinicia și energia sa erau garanța cea mai sigură în nesiguranța zilelor de astăzi. În scurt timp a trebuit ca liceul acesta să piardă atâtea forțe, încât priveam cu îngrijorare la eventuala lor suplinire, când, ca cea mai puternică lovitură, ce avu de încercat, i se răpi directorul, acela care fusese sufletul lui în ceasul alor două decenii.

Virgil Omișiu, omul, nu mai este. De acum — și aceia cari i-ați fost elevi, vi-l veți putea bine evoca — n'or să se mai împărtășească generațiile viitoare de privirea lui bună, părintească; de sfaturile lui așa de chibzuite și folositoare; de dojana lui demnă, care îți încălzia sufletul curățindu-l. N'o să mai parcurgă coridorul cancelariei dela directorat cu ținuta-i gravă, care insufla respect și celor mai ștregari școlari; n'o să se mai deschidă larg ușa claselor, ca să intre harnicul director spre a se convinge de sporul băieților; n'o să mai

*) Rostit în ședința de constituire a soc. academice „Petru Maior” din Budapesta.

asiste la înscrierile acelea remarcabile, când se aprindea în sufletul novicilor prima rază spre o cultură românească.

Dela Bistrița până jos în Săcuime, din Bănat și Munții Apuseni, de pe șesurile Bârsei până în țara Oltului, dela Cluj până la Sibiu și Hațeg, chiar și din depărtatul Bihor și Sătmăr atâtea generații dearându-l au fost, am fost elevii lui Virgil Omișiu.

C'o mână de fier, c'o minte frumoasă și luminată, cu un suflet desinteresat și doritor de progres, cu o pricepere măiastră și cu o dragoste nespūsă a condus liceul, a făcut educația atâtor vrednici fii ai neamului nostru. Era par'că predestinat de soarte spre acest frumos rol cultural; avea demnitatea aceea — așa zice, a senatorilor romani — care știe să păstreze față de ori și cine și oricând prestigiul funcției încredințate, să depărteze calomniile, intrigile și instigările lingușitorilor și sufletelor mici, încălzind la sânu-i pe cei cari aveau o dragoste, simțiau o vocație, ținteau spre un ideal — *gracitas romana*. Iar mintea-i clară recunoaște păcatele, greșelile, lacunele și calea care duce mai curând la sanarea lor — era și în aceasta un adevărat reprezentant al spiritului latin — și inima lui era toată a culturii românești, dându-și seamă ca nime altul de însemnătatea acestui liceu pentru cultura românească, doar cres-

nat care luă viețile celor patru ordonațe ce se găseau acolo și singur dăscălească teafăr...

Ne-am folosit de prilejul vizitei dlui căpitan Vlad, ca să însemnăm câteva momente din viața de campanie a batalionului IV al reg. 33 pentru care s'au strâns cele cincisute de coroane. Feciorii au lipsă de tutun, pipe, cărți de citit. Li se vor trimite pe acești bani. Dar ei mai ales au lipsă de haine calde, de invelitori de lână în încălțăminte, de pieptare călduroase, căci frigul este omoritor. Și cele 400 de samovare trimise de orașul Graț încă nu-i pot încălzi neconținut. Găsi-se-vor inimi cari să facă și daruri de aceste eroicului batalion?...

De ce nu li-am purta toată solitudinea acestor viteji cari scriu glorioase pagini românești în storiia campaniei actuale austro-ungar? Intrebarea aceasta o putea și d. căpitan Vlad, și noi ne facem ecoul și vom lua cu plăcere notă despre jertfe de aceste, pe cari le așteptăm să se facă.

Anglia și Rusia constituiesc marea primejdie.

— Un articol al lui Victor Hugo. —

Încă demult, oamenii în adevăr mari, acela cari aveau viziunea viitorului, au prevăzut că Anglia și Rusia constituiesc adevăratul pericol pentru Europa.

Astfel marele poet Victor Hugo, care a fost și un mare om politic, a scris încă de acum cincizeci de ani articolul pe care îl traducem aci și din care se vede lămurit că oricari ar fi alianțele de azi ale Franței, sentimentele ei nu pot fi alături de Anglia și Rusia.

Iată articolul lui Victor Hugo:

Două state amenință Europa: aceste două state, aceste două egoisme sunt Rusia și Anglia.

Europa trebuie să se apere.

Vechea Europă, care era de o construcție foarte complicată, s'a ruinat; Europa actuală e mai simplă. Ea se compune esențial aproape numai din Germania și Franța, dublu centru, în jurul căruia trebuie să se strângă, din nord ca și dela miazăzi, toate națiunile.

Alianța Germaniei și Franței înseamnă reconstituția Europei. Germania alipită Franței oprește Rusia; Franța în chip amical alipită Germaniei oprește Anglia.

Uniunea Germaniei cu Franța, înseamnă înfrângerea Angliei și Rusiei, salvarea Europei, pacea lumii.

Discordia între Franța și Germania, înseamnă dimpotrivă desbinarea și dislocarea Europei, deoarece Germania întoarsă în chip dușmănos spre Franța, lasă cale liberă Rusiei; Franța cu dușmănie pornită spre Germania, dă fatalmente un prilej Engliterei de a interveni.

Germania și Franța sunt așadar esența Europei. Germania este inima — Franța capul.

Germania și Franța sunt esența civilizației, civilizația însăși. Germania simte, — Franța cugetă! Sentimentul și cugetarea este ceea ce alcătuiește omul civilizat.

Din fericire, nici Franța, nici Germania nu sunt egoiste. Sunt două popoare sincere, desinteresate și nobile, națiuni de cavaleri altădată, — astăzi națiuni de cugetători; altădată mari prin arme, astăzi prin spirit. Prezentul nu le va desminti trecutul; spiritul nu e mai puțin generos ca spada.

Este, între aceste două popoare, o conexiune intimă, o legătură de sânge incontestabilă. Ele descind dela aceleași isvoare, au luptat împreună contra Romanilor, au fost frați în trecut, frați în prezent, frați în viitor.

Modul lor de formațiune a fost același. Ele nu sunt națiuni insulare, cuceritoare: ele sunt adevărații copii ai solului european.

Când Napoleon se prăbusea, Franța se simți căzând cu violență, dar mai înainte de a închide ochii, în fața avangardei hordelor rusești, ea recunoscu pe Germania.

Iată ceea ce atât politica engleză cât și cea rusă, dictatoarele congresului din Viena, au înțeles în 1815. Se făcuse atunci ruptura de fapt, între Franța și Germania. Dar în același timp, Anglia și Rusia prevăzură acest viitor inevitabil în care cele două națiuni vor fi nebiruit împinse pentru a se întâlni și reconcilia. Pentru a împiedeca aceasta, — puțin sigure de căderea împăratului, motiv trecător al rupturii, — ele creiară între Franța și Germania un *motiu permanent de ură*. Luară adică dela Franța și lădătură Germaniei, *țărutul stâng al Rinului*.

Era vorba aci de o politică foarte profundă. Se urmărea veșnica iritare a Franței contra Germaniei. A da țărutul stâng al Rinului Germaniei, era o idee. A-l da Prusiei era un cap-de-operă. Cap-de-operă de ură, de discordie, de certuri continue și calamitate, dar cap-de-operă. Politica face de acestea. Prusia este o națiune tânără, sprintenă, energică, spirituală, cavalerescă, liberală, războinică, puternică. Prusia înaintează spre înalte destine. Prusia este în Germania, ceea ce Franța este în Europa. A strica pe Franța cu Germania înseamnă ceva: a strica pe Franța cu Prusia *era totul*.

cuse într'un oraș unguresc și-și însușise limba românească în seminarul din Sibiu și în cursul studiilor universitare în luptele și polemicele dela „Petru Maior” și scrisese ca încoronare a acestui cult „Din cele trecute vremi”.

Stăm astăzi uluiți în fața morții lui și poate nu ne dăm încă bine seama de ce a însemnat Virgil Onițiu pentru cultura noastră ardeleană. A fost unul dintre cei mai desăvârșiți pedagogi ai noștri; nu s'a pierdut în teorii, n'a edat manuale de pedagogie; dar în felul cum știa să crească tinerimea, dar în chipul în care creia acea atmosferă de armonie între profesori și elevi, dar în modul cum își ținea prelegerile vioiu, atrăgător, amuzant, încât ar fi fost po-doaba oricărei catedre universitare, dar în gestu-i, în vocea-i, în ochii-i rezida acea forță, care nu poate fi suplinită prin nici un manual, prin nici un program, prin nici o teorie. „Ați venit aci să vă împărtășiți de lumina liceului acestuia, să vă strângeți comoara intelectuală a limbei și culturai românești...” și în multimea școlărilor adunați în sala festivă par'că simțiai sălășluindu-se duhul fericirii de a fi părtaș al acestui institut, dragostea pentru muncă și carte românească; sau cât avânt în vorbirile de adio către bacalaureați... „răsletindu-vă pe la căminurile voastre, prin satele și orașele, de unde vă va duce soarta, să nu uitați niciodată, că ați fost elevii acestui liceu...”

De pe buzele lui se desprindea totdeauna op-

timismul cel mai desăvârșit, gura lui n'a rostit alte cuvinte decât de încurajare și îmbărbătare. Deși pedagog sever, fondul lui sufletesc conținea cel mai sentimental lirism. Vorbirile și discursurile și le împodobia cu note poetice, pline de duioșie, de unde efectul lor puternic nu numai asupra recentilor, ci și asupra foștilor lui elevi. Ceva din sufletul lui trecea în sufletul acestora din urmă, o putere magică însuflețea vorbele lui. Când a fost întâlnirea de zece ani a uneia dintre cele mai vrednice generații, pe care a numărat-o liceul, directorul Onițiu se simția întinerind văzându-și elevii și vorbia de tinerețea fără bătrânețe a basmului din popor.

Intr'adevăr dacă stăm să cugetăm la pregătirea foștilor elevi ai liceului brașovean nu numai pentru facultate, ci și pentru viață, dacă privim la foloasele reale aduse de ei pe seama poporului românesc din Ungaria, dacă ne gândim la nivelul așa de frumos, la care se află astăzi liceul, oare nu revine partea leului regretatului și neuitatului director Onițiu?

Iar astăzi, că el a dispărut dintre noi, dacă s'ar afla cineva ca din discursurile acestea rostite de dânsul la felurite ocazii și tipărite în anuarele liceului din Brașov să dea în vileag principalele idei educative, cari l-au călăuzit pe directorul Onițiu în cariera sa de luminător și dascăl — sau cel puțin să se tipărească în volum aceste discursuri, lăsând defunctul, cum află, 12 mii cor. pentru fondul „Coresi” — s'ar

Dar la națiuni generoase, surori prin sânge și trecut, urile trec, mâniile se șterg; marea neînțelegere dela 1815 trebuia să sfârșească prin a se limpezi.

Germania eroică în războiu începu să se gândească la pace.

Tot ceea ce este ilustru, tot ceea ce este sublim, chiar în afară de granițele sale, plăcu entuziasmului său serjos și desinteresat. Când inamicul e demn de ea, îl combate atâta cât el este în putere; *il onorează* de îndată ce el a căzut.

Un interview apocrif de pre pregătirile războinice ale României.

Cum își informează zările rusești cititorii?

Unul din marile ziare rusești, „Nowoje Wremja” Publică în numărul său dela 8 Octomvrie v. 1915 un pretins interview cu un trimis special al ministerului de războiu român, care, pretinde ziarul rusesc, ar fi chiar în rudenie apropiată cu primul ministru, d. Brătianu.

Pentru a arăta însă publicului cum își informează unul din cele mai mari ziare rusești cititorii, reproducem acel pretins interview în cele ce urmează:

— „Mai întâi de toate — a spus acel trimis special al ministerului de războiu — trebuie să vă mărturisesc, că, în nici un caz România nu va lupta contra Quadruplei. O atare posibilitate este *exclusă* și sunt neîntemeiate îndoelele ce transpiră din presa rusă. Inamicul principal al României ar fi Ungaria; România voeste să dobândească Transilvania și Banatul.

La întrebarea că, de ce adecă România nu și-a adus la îndeplinire programul său național și de ce un om de stat ca Brătianu nu corespunde dorințelor atât de populare ale Românilor, acea persoană a răspuns:

— „Războiul european ne-a găsit nepregătiți. Nu eram, din punct de vedere militar, pregătiți, și de aceea, toate năzuințele guvernului au trebuit să tindă la realizarea acelor pregătiri, spre a aduce armata la înălțimea dorită. Pentru aceasta e necesar însă un timp îndelungat. Deja dela început, linia noastră de conduită era hotărâtă, *hotărâtă de poporul român*.

În consiliul de Coroană istoric, răposatul rege Carol, care avea cea mai mare influență în țară, și care a făcut mult pentru noi, și-a exprimat părerea că România trebuie să se alipească de Austro-Ungaria și Germania. Cuvintele monarhului n'au fost aprobate și toți miniștrii se declarară deocamdată pentru neutralitate, în speranța mai apoi că România, cu spada în mână, își va cuceri drepturile. Dacă un monarh atât de popular ca regele Carol nu

aduce un frumos prinos mortului și viitorilor profesori cele mai folositoare îndrumări. S'ar afla în ele primele norme de conduită pentru o pedagogie proprie a noastră. Astăzi Virgil Onițiu, omul, nu mai este, dar ceea ce a constituit esența lui, ca profesor, va rămânea drept o fericită moștenire pentru viitoarea școală românească.

Dar nu numai, *intra* ci și *extra* muros regretatul a dezvoltat una dintre cele mai frumoase activități. A făcut parte din generația mai bătrână a intelectualilor noștri, care a pus bază solidă atâtor instituții de cultură românească. Membru și director în mai multe rânduri al „Societății pentru fondul de teatru român”, membru al „Asociațiunii”, membru corespondent al „Academiei Române” și-a avut totdeauna cuvântul în chestiile culturale ale Ardelelilor. A fost unul dintre cei mai vrednici conducători ai lor, a fost unul din cei chemați. Tactul său, energia sa, simțul realității, prevederea și iscusința l'au ajutat în tranșarea celor mai gingașe afaceri.

Ne cunoștea bine pe noi cei din Transilvania. Poate nici unul dintre scriitorii noștri nu ne-a cunoscut așa. Diletantismul vieții noastre intelectuale, contrastele între tundră și frac, patetismul declamatoric pe un fond șubred, atâtea anomalii ale unei culturi în formațiune, nu le-a știut nime să le ridiculizeze mai bine. Citiți aceste „Clipe de repaos”, cari au stors

a reușit să lege soarta României de aceea a puterilor centrale, apoi *monarhul actual nu va risca niciodată să se opună voinței Poporului.*

În ultimul timp și-a făcut loc în toate clasele poporului, o mișcare care tinde la *ieșirea din neutralitate a României.* Această mișcare are baze solide și ar fi în stare să răstoarne ca un val atât pe capul statului cât și chiar guvernul ce i-s'ar opune. Aceasta este convingerea tuturor celor ce cunosc România și cari sunt în curent cu aceea ce se petrece azi acolo.

Partidul politic cel mai influent și din care face parte și Brătianu, este *pentru* ieșirea din neutralitate.

Celălalt partid conservator-democrat, e pe *acelaș* drum. Al treilea partid, cu Marghiloman în cap și care își caută sprijinul lângă Coroană, își aruncă privirile la Viena și la Berlin. Întreaga armată e cu desăvârșire de partea *Francei și a Rusiei.* Suntem cu toții atât de incredințați că *în curând România va ieși din neutralitate* în favoarea Quadruplei, încât nici nu discutăm vre-o altă posibilitate, afară, bine înțeles de o „lovitură de stat”, care însă în împrejurările actuale pare *imposibilă.*

Adesea am primit aci în Petrograd reproșuri că România nu-și trage spada. Dar nu trebuie să se uite că noi suntem un stat mic și nu suntem în stare să susținem un războiu așa de îndelungat timp, ca Rusia, Anglia și Franța. Trebuie pe cât posibil să operăm *repede* și să ne realizăm *urgent* tema. Dacă trupele noastre n'au participat la războiu atunci când Rușii erau în Carpați, aceasta a fost numai din cauză că atunci am fi căzut într-o penibilă situație, *neavând munițiuni.* Prin urmare, dreptate a avut *Brătianu* când a răspuns atât politicianilor influenți cât și dorinței poporului că: *„Ceasul încă n'a sosit”.* Azi suntem *aproape* gata. *Putem conta pe o armată de 600.000 oameni, care am putea-o chiar urca la 1.100.000 oameni;* toată greutatea este încă problema munițiilor. Ministerul nostru de războiu a luat chiar de pe acum măsurile necesare în văile Carpaților *unde este deja concentrată contra Ungariei o armată de 300.000 oameni”.*

În convorbirea ce a mai urmat, s'a atins și evenimintele *bulgare.* Reprezentantul ministrului de războiu român, opina că *în România se așteptau la așa ceva.*

De mult încă se știa că regele *Ferdinand* al Bulgariei face politică *personală* și că și *Radoslavoff* era de partea *Germaniei;* orice i-s'ar fi oferit, nu ar fi mers cu înțelegerea.

În România, trădarea lui *Ferdinand Coburg* față de Rusia, a făcut cea mai *rea* impresie, convingându-se toți că *regele Bulgariei tinde la hegemonie în Balcani.*

lacrimi de răs părinților noștri, și vă veți convinge de puterea de observație a defunctului ca scriitor. Știa să pipăie pulsul lucrurilor, pătrundea în cele mai mici amănunte. Iată-l s. e. pe „Sărmanul Fekete Joska” care își uitase obârșia și nu știa nici românește, și în care se trezește deodată simțul de Român și merge să moară în războiul din 1877; nu conține nuvela aceasta ceva din tragicul nostru? Sau câtă încredere în țaria neamului românesc în „Notarul Scurtu din Gurarâului”, unde spune că *Românul nu piere, doar dacă-l isbește un trăsnet din cer, și și acela drept în frunte!*

Nu trebuia să-l pierdem așa curând pe *Virgil Onițiu,* și nu trebuia să-l pierdem mai ales în vitregia vremurilor de acum. O soartă fatală însă a vrut altfel. Avem și noi morții noștri mari. Amintirea să le-o păstrăm curată totdeauna! Să ne edificăm contemplând viața lor!

Iar lui *Virgil Onițiu* binecuvântată îi va fi memoria, cum binecuvântate i-au fost roadele mânilor sale.

Budapesta, 7 Noemvrie.

Petru Drăgăls,
stud. la Litere.

Cercurile conducătoare române pricep și apreciază după valoarea tendințelor politicianilor bulgari. *Am luat chiar cuvenitele măsuri dealungul Dunării precum și în Dobrogea.*

În ce privește *Grecia,* la București suntem siguri că, numai *atunci va ieși din neutralitate când noi ne vom decide a trage spada contra Germaniei și Austro-Ungariei”.*

Răbdare și cuminenție.

În fruntea numărului de Sâmbătă, 25 Oct. v., „Liga Deșteptarea” din Iași publică următorul înțelept articol:

Țara noastră trece astăzi prin vremurile cele mai grele, din pricina războiului european care nimicește atâtea sute de mii și milioane de vieți omenestii și care rade de pe fața pământului orașe și porturi nenumărate.

Unii oameni dela noi au pornit luptă prin gazete și prin întruniri publice, spre a sili guvernul să intre și țara noastră în acest vârtej războinic, în acest groaznic măcel.

Guvernul însă care are o mare răspundere față de țară și de neamul românesc, nu vrea să asculte, cel puțin deocamdată, de aceste îndemnuri la războiu.

Se pare că ministrii nu cred încă momentul potrivit și bine venit pentru a arunca țara într'un foc din care nu se știe cum va putea ieși: mărită, micșorată, sau poate nimicită și robită la străini.

De aceea guvernul și gazetele liberale sfătuiesc pe toți să fie răbdători și cuminenți, căci numai prin răbdare și cuminenție se va putea ajunge la un sfârșit bun pentru țară și neam.

Cu pripeală și cu gălăgie multă nu s'a făcut niciodată treabă bună. Cu atât mai mult această pripeală și această gălăgie strică, atunci când este vorba de interesele și siguranța țării, de viitorul neamului.

Poporul nostru, săteanul român — acela în care țara are toată nădejdea pentru vremuri grele, că-și va pune pieptul drept pavază împotriva vrășmașilor — nu se teme de războiu. Săteanul nostru este gata oricând să-și facă datoria către țară și să o apere cu trupul și cu sângele său.

El așteaptă însă cu răbdare și cuminenție până va veni ora hotărâtă de soartă și pentru țara noastră.

În momentul când regele nostru, sfințicii săi și toți aceia cari țin în mâni destinele țării, vor crede că a sosit momentul jertfei supreme, vor suna alarma. Și atunci, la glasul țării, sătenii noștri, poporul întreg, vor sbura ca șoimii acolo unde îi va chema datoria.

Până atunci însă, repetăm încă odată, se cere din partea tuturor — săteni și orașeni — răbdare și cuminenție.

Orice fapte nesocotite, orice agitație și orice acte de tulburare a ordinii publice, ar putea să aducă mari nenorociri pe capul țării.

PENTRU „ALBUMUL DECO- RAȚILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitezilor noștri și informațiunile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalia respectivă).

Nou conflict între America și Austro-Ungaria.

Scufundarea vaporului „Ancona”.

Arad, 12 Noemvrie.

Firul telegrafic ne aduce azi senzaționala știre despre torpilarea de către un submarin austro-ungar a unui vapor italian de pasageri „Ancona”.

Telegrame sosite din Washington spun, că scufundarea vasului „Ancona” a pricinuit mare senzație în cercurile guvernului Statelor-Unite. Se asigură, că guvernul american va începe o energică luptă diplomatică ca aceea care s'a dat cu guvernul german în chestia „Lusitaniei”.

În chestia scufundării vasului „Ancona” primim următoarele amănunte:

Duminecă după amiază o torpilă lansată de un submarin austro-ungar a scufundat între Sardinia și Algir vasul italian Ancona”.

Vasul acesta avea o greutate de 8210 tone și este înregistrat în condicele portului dela Genua. Este proprietatea societății *Soc. di Nav. a Vap.* Vasul avea instalație de telegrafie fără fir. Comandantul vasului era căpitanul *R. Consigliere.* Vasul făcea curse între America și Italia, de obicei transporta emigranți.

Lui „Lloyds” i se anunță din *Rotterdam,* că 41 membri din personal și 4 pasageri ai vasului „Ancona” au sosit la Malta. Aproximativ 300 persoane au perit, în mare parte femei și copii. Se știe, că vasul avea pe bord și 25 cetățeni americani.

O telegramă din *Washington* spune, că scufundarea vasului „Ancona” a pricinuit mare senzație în cercurile guvernului Statelor-Unite. *Se crede, că între Statele-Unite și monarhia austro-ungară se va începe o luptă diplomatică acută întocmai cum a fost cea dintre Germania și America în chestia „Lusitaniei”.*

Guvernul din *Washington* a declarat în mod oficial, că încă nu are cunoștință pozitivă despre numărul pasagerilor americani ai vasului scufundat. Dacă „Ancona” a avut pe bord cetățeni americani, în cazul acesta guvernul va proceda față de monarhie în felul cum a procedat față de Germania în chestia „Lusitaniei”.

Lansarea torpilei a urmat numai după ce vasul italian nu a voit să dea ascultare somațiunii submarinului austro-ungar.

Agentia Reuter mai află din *Rotterdam* următoarele amănunte despre torpilarea vasului „Ancona”: Întâi submarinul a dat 100 lovituri de tun și numai după aceea a lansat torpila. Se pare deci, că „Ancona” a refuzat să dea ascultare somațiunii de a se opri.

„Ancona” avea pe bord 422 pasageri, afară de personalul vasului. Se știe că au fost salvați 270 pasageri.

Vasul de pasageri „Ancona”, după cum anunță „*Corriere della Sera*”, a fost cel mai de seamă vas al societății „Italia”. Afară de cei 412 pasageri, între cari 83 pe cl. I, și 329 pe cl. II, vasul a avut pe bord un personal de 60 oameni și avea încărcate mărfuri de 6000 m³. „Ancona” plecase Vineri dela Neapol la Messina de unde Sâmbătă la ora 1 d. a. a plecat spre New-York. Duminecă la ora 1 d. a. un submarin austro-ungar a fost văzut în înălțimea Capului Carbona. „Ancona”, după o telegramă din *Tunisia* a lui „*Corriere della Sera*”, a încercat cu mare viteză să se refugieze. dar se afirmă că după întâia lovitură s'a oprit. După aceasta au urmat lovituri încontinuu, întâi asupra părții dinapoi a vasului, apoi asupra prorei. Obuzele au distrus laturile vasului pricinuind scufundarea foarte grabnică a vasului. Înainte de scufundare s'au putut trimite radiogramme la Biserta. Imediat au fost trimise ajutoare; au fost salvați 160 pasageri și 10 marinari.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 11 Noembrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Spre vest de Tartorisk am respins un atac al Rușilor. La vest de Rafalovska trupele austro-ungare pe lângă sprijinul artileriei germane a respins dușmanul până la Styr. Am făcut prizonieri 7 ofițeri, 200 soldați și 8 mitraliere. Alte evenimente nu s'au dat.

Pe frontul italian: Italienii și-au reînceput eforturile contra Goriziei. În restimpul pauzei urmate de a treia luptă dela Isonzo, au adus noi rezerve pe sectoarele Goriziei. În urma unor vehemente preparative de artilerie de durată de câteva ore, pe întreg sectoarele dela Plava până la Monte-dei-sei-Busi au dat atacuri de violență foarte eficace. Toate atacurile dușmane, au fost respinse de bravele noastre trupe, în focurile de artilerie și luptele cu granatele de mână. Pofa de atac a Italienilor a slăbit în viforul ce s'a încins de cu seară.

Pe frontul sudvestic: Spre ost dela Trebinje, am respins un vehement atac al Muntenegrinilor. Dușmanul a avut pierderi considerabile.

Trupele austro-ungare înaintate spre Uzițe, au parcurs ieri jumătatea drumului în direcția orașului Nova. La nordost de Ivanița, dușmanul a fost scos din mai multe poziții de pe coasta Ceremno. Diviziile germane ale generalului Kövess resping Sârbii de pe ținutul Stolovi-Planina. Spre ost de aici, trupele austro-ungare au ocupat cu lupte violente drumurile ce duc spre munții Hrna-jela și Pogled. În Trstenik am prins 1000 Sârbi. În Vrujața-Banja, la sudvest de Trstenik, Sârbii au lăsat în urmă un spital de câmp cu 1000 răniți, un ofițer și un medic. Armata generalului Gallvitz luptă la poalele muntelui Jastrebat la nordost de Brust. Trupele bulgare au trecut Morava la Alexinaț.

Berlin, 11 Noembrie. — Se comunica dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: În mai multe puncte a frontului s'au dat lupte de artilerie, bombe și granate de mână. Un aeroplan englez a fost necesitat să aterizeze la nordvest de Bapaum. Personalul mașinei l'am făcut prizonier.

Pe frontul oriental: La Kalmern, spre sudvest de Riga, am respins ieri trei atacuri dușmane protejate de canonadele vaselor rusești. Fără a fi tulburați de dușman, în cursul nopții ne-am retras trupele din ținuturile vestice dela Schlok, devenite nămolose din cauza ploilor timpului din urmă. La Barsemunde spre sudost dela Riga, s'a zădărnicit un atac dușman în focurile noastre. În mai multe contraatacuri mici, am făcut prizonieri mai mult de o sută Ruși.

În armata principelui Leopold de Bavaria situația e neschimbată.

Trupele austro-ungare și artileria germană a armatei generalului Linsingen au scos dușmanul din pozițiile dela Kosciulchnovka (la nord de linia Kovel-Sarm). Am făcut prizonieri 7 ofițeri, 200 soldați și am luat 8 mitraliere. Atacurile Rușilor date în sudul liniei s'au zădărnicit.

Pe frontul din Balcan: Urmărirea Sârbilor în munții sudici a Moravei vestice, înaintază cu isbândă. Am făcut prizonieri mai mult de 4 mii Sârbi.

Armata generalului Bojadjeff a trecut Morava în mai multe puncte.

Războiul european.

Mari concentrări de trupe la gura Dunării și în Basarabia.

Cernăuți. — Rușii afară de întăriturile cari și le-au construit la frontiera Basarabiei și dealungul Prutului, concentrează mari trupe în regiunile dela Reni, Bender și Ismail, pe cari le aduc din regiunile caucaziene. Scopul acțiunii rusești îl tănuiesc în fața soldaților. Se pretinde că comanda supremă asupra trupelor concentrate o va lua Kuropatkin.

Bern. — *Se anunță din Galați și Iași, că în împrejurimea dela Ismail a sosit multă infanterie și cavaleria rusească. Din Chișineu se anunță că acolo au sosit 15 trenuri militare cu artilerie grea.*

București. — Ziarelor din capitală li se anunță din Brăila: Un personaj sosit aci din Reni spune că în Basarabia se concentrează cu multă înfrigurare numeroase trupe. În apropiere de Reni, precum și în Ismail au fost construite bărci pentru trupe.

Tulcea. — După declarațiile unui bărbat demn de încredere sosit la Tulcea din Ismail, trupele concentrate în Reni, Bender, Bolgrad și Ismail se urcă la 200 mii oameni. Numărul acesta crește zilnic, sosind mereu alte și alte trupe. Între aceste trupe se găsește și artilerie grea japoneză.

Paris. — Primul ministru rus, *Goremykin* a adresat o telegramă către redactorul lui „Petit Parisien”, în care îi comunică, că Rusia organizează o armată independentă, care intervenind în Balcani are destinația să schimbe situația balcanică în favorul antantei.

Lupte mari cu Muntenegrinii.

Viena. — *La granița Muntenegrului se dau lupte înverșunate.*

Cetinje. — *(Telegrama Ag. Havas).* — *Pe frontul din Herțegovina și pe Drina continuă ofensiva austro-ungară. Trupele muntenegrine au respins toate atacurile dușmanului.*

Prima luptă anglo-bulgară.

Lugano. — Lui „Secolo” i se anunță din Salonic: Sâmbătă a avut loc cea dintâi luptă între Bulgari și Englezi. Comunicația cu Serbia veche e întreruptă de 4 zile.

Ce speră Radko Dimitriev.

Petrograd. — Generalul *Radko Dimitriev* a declarat unui colaborator dela „Nowoje Wremja”, că va lua comanda asupra noii armate, când vor fi terminate toate preparativele pentru atacul Bulgariei. El e de credință, că apariția armatei rusești pe teritoriul bulgar își va avea efectul. Nu se amăgește cu speranța, că Bulgarii nu vor opune rezistență — ceea ce ar fi foarte anevoios având în vedere disciplina militară, — dar totuși crede că Bulgarii nu vor lupta împotriva Rușilor cu dispoziția cu care au pornit contra Sârbilor. Când Rușii vor călca pe teritoriul bulgar și se va adresa o proclamație în numele țarului către poporul bulgar, el se va pune cu bucurie în fruntea Bulgarilor, cari doresc să-i alunge pe Germani din țara lor. Radko Dimitriev speră că se va renaște bătălia dela Lipsca, când Saxonii părăsindu-i pe Franzezi au întors armele împotriva acestora.

Acord între Essad-pașa și Bib-Doda pentru ajutorarea Serbiei.

Roma. — Telegrama din Ancona semnaleză o mare mișcare de transporturi de merinde și materiale spre Muntenegru și Albania. Nu se știe precis care sunt punctele de îmbarcare și debarcare; se poate totuși recunoaște că e vorba de aprovizionări pentru trupele sârbești și muntenegrene. Cercurile albaneze din Bari și Brindisi asigură că între Essad pașa și prințul Bib-Doda a intervenit un acord pentru a se veni în ajutorul sârbo-muntenegrenilor. Se știe că în timpul ultimei incursiuni sârbești în Albania, cea

mai deplină înțelegere a domnit între Essad și autoritățile cari atârnuau de el de o parte și autoritățile sârbești de alta. Comandanții sârbi respectau autoritățile numite de Essad și instalau chiar autorități politice desemnate de acesta. Se anunță că în mai multe puncte ale coastei albanomuntenegrene s'au și instalat mari depozite de merinde și aprovizionări de războiu. De asemenea se vor instala și câteva posturi de telegrafie fără fir.

Ce plănuiesc Rușii.

Petrograd. — Colonelul *Sumsky* scrie în „Birseviia Viedomosti” că pe frontul rusesc a început liniștea strategică. Atât atacurile rusești dela aripa nordică cât și cele dela aripa de sud urmăresc numai ameliorarea frontului și în consecință nu se pot aștepta rezultate mai mari. Bilanțul e că Rușii au oprit înaintarea Germanilor, menținând pozițiunile mai importante la Riga, Dünaburg, în Volhinia și în Basarabia. *Hindenburg, Linsingen și Bothmer au încetat să mai atace.* Armata austro-ungară-germană face pregătiri pentru campania de iarnă. În timpul de toamnă va stăpâni liniștea. La iarnă dușmanul va întreprinde iarăși atacuri, pe cari însă le vor para armate esențial mai mari decât cele de până acum. *La primăvară se va începe contraofensiva rusească, care va avea să decidă soarta campaniei rusești.*

Misiunea lui Kitchener.

Genf. — gtirile sosite aci spun că lordul *Kitchener* a plecat din Paris la Roma, unde va trata cu guvernul italian în chestia participării Italiei la expediția balcanică. Din Roma ministrul de războiu englez va merge la *Antivari*, unde vor debarca trupe engleze. El va mai vizita Salonicul și Gevgeli, petrecând timp cam de 2 săptămâni la trupele engleze și franceze. Cele mai apropiate ținte ale călătoriei sale ar fi Cavala, Dedeagaci și Portolagos. Încă în cursul toamnei el se va duce la Dardanele, iar la iarnă va călători la canalul Suez. Kitchener se va întoarce la Londra după vre-o 3 luni.

Amenințare Italiană.

Roma. — „Tribuna” anunță, că dacă s'ar adeveri că între Bulgaria și Grecia s'a încheiat o înțelegere care e împotriva intereselor Italiei, vor pretinde chiar și partizanii lui Giolitti ca *Italia să intervină imediat în războiul balcanic* și trimițând o armată de cel puțin 250-300 mii oameni, să sporească forțele expediționare ale aliaților la jumătate milion oameni și să înceapă imediat ofensiva împotriva trupelor bulgaro-germane.

Guvernul sârb în Monastir.

Genf. — Se telegrafiază din Paris: Legațiunea sârbească, confirmă știrea că *guvernul sârbesc s'a mutat la Monastir.*

Corpul diplomatic din Serbia în Mitrovița.

București. — Se anunță din Salonic, că corpul diplomatic s'a mutat la Mitrovița. Cu menținerea legăturii între guvernul sârbesc și corpul diplomatic a fost însărcinat *Ciolak Antici* fostul ministru la Sofia.

Antanta a dat 40 milioane Greciei.

Rotterdam. — Guvernul francez, englez și rusesc a propus Greciei un împrumut de 40 milioane franci. Suma aceasta a și fost pusă la dispoziție guvernului grecesc. Asupra acestui împrumut s'au urmat tratative, când era prim-ministru Venizelos.

Cauzele căderii cabinetului Zaimis.

Bern. — „Tribuna” din Roma scrie că criza de guvern în Grecia a fost provocată, cerând Venizelos și partizanii lui demobilizarea armatei. A mai contribuit apoi și nervozitatea care stăpâna opinia publică grecească din cauza înaintării victorioase a armatei bulgare. Cercurile politice din Atena se găsesc într-o stare agitată de mai multe săptămâni și încrederea națiunii grecești n'ar fi reușit să o câștige nici un guvern eterogen, în care ar fi fost repre-

**PENTRU „CARTEA DE
AUR ROMÂNEASCĂ”**

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie

::: :: săvârșită de eroii noștri. ::: :::

zentate toate partidele politice. Azi e aproape sigur, că demobilizarea Greciei e în strânsă legătură cu chestia alegerilor generale. Dacă se vor ordona noi alegeri, în cazul acesta va avea loc și demobilizarea armatei, deoarece în timpul mobilizării ușor se poate provoca revoluție din cauza ordonării alegerilor.

Statul român va face „la ceasul său” ceea ce „trebuie” să facă!

București. — D. profesor *N. Iorga* a vorbit Vineri seara — după cum v'am anunțat — la Ateneul Român despre „*Serbia eroică și martiră*”.

D. Iorga a început prin a spune că **statul român va face „la ceasul său” ceea ce „trebuie” să facă, deoarece în dosul hotărârei lui se găsește voința unui întreg popor. Motivele? Trecutul și interesele noastre.**

D. Iorga a spus apoi și acestea:

— „*Vor unii să spună că suntem nehotărâți. Aceștia nu merită crezare. Noi trebuie să credem mai puțin pe cei ce trâmbează și mai mult în acei ce vorbesc mai puțin și mai rar, căci în dosul tăcerii lor sau a vorbelor lor cumpănite trăiește o încordată luptă cu ei înșiși.*”

Starea sanitară a regelui Angliei.

Köln. — După o știre din Londra starea sanitară a regelui Angliei s'a ameliorat încât regele a putut prezida consiliul de coroană, care a avut loc ieri.

China rămâne încă tot republică.

Londra. — „*Times*” anunță din Peking: **Guvernul chinez a comunicat Japoniei că în anul acesta, China nu își va schimba forma de stat, ci rămâne încă tot republică.**

Sârbii refugiați.

Lugano. — Corespondentul lui „*Secolo*” *Magrini* telegrafiază din Monastir:

Comandantul bolnav al Monastirului, colonelul *Basici* mi-a declarat următoarele:

„*Soldații mei vor lupta rezignați până la extrem. Sârbii așteaptă la piciorul crucii ora răstignirii lor. Ei vor muri, dar pilda lor va străluci în istorie pentru generațiile viitoare.*”

Apărarea canalului Suez.

Köln. — Corespondentul din Zürich al lui „*Kölnische Zeitung*” scrie că *Kitchener* va lua comanda supremă asupra forțelor din Egipt. Anglia a făcut mari eforturi pentru apărarea canalului Suez. În săptămânile din urmă au fost trimise mari transporturi în Egipt, muniții și soldați. În Londra se crede că *canalul Suez va deveni osia războiului și lupta ce se va da aci va fi decisivă pentru războiul mondial. Întreg canalul Suez e întărit ca o cetate. Mii de oameni lucrează la fortificațiile de apărare. În Anglia nu se mai tănuiește că e vorba de apărarea unei linii foarte lungi, care reclamă un mare număr de tunuri și enorme cantități de muniție.*

Planul de operațiune al antantelor.

Milano. — În baza știrei, publicată în 6 c. din Monastir de ziarul „*Secolo*”, se speră că trupele franceze vor exercita, dinspre muntele *Babuna*, o presiune asupra aripei *Bulgarilor* și în chipul acesta îi va constrânge pe acești din urmă, ca să-și retragă forțele și așa va fi salvat Monastirul, de care *Bulgarii* vor fi ținuți departe, până când concentrarea trupelor franceze se va termina și vor lua preste 10 zile ofensiva. Sârbii ocupă de prezent linia *Brod-Rostarami-Gabrocolik-Stepanci-Tragkai*, cam la 20 kilometri spre nord dela *Prilep*. Punctele mai principale ale defensivei sârbești sunt *Mukos, Krstak, Nikodin*. Centrul înaintat închide drumul *Tetovo-Monastir* în regiunea dela *Valparsighan*, iar aripa stângă în regiunea *Krcova*.

Creditul de războiu al Angliei.

Rotterdam. — Guvernul englez va cere dela camera engleză votarea unui credit de războiu de 400 milioane fonți sterlingi. Cu această sumă creditul de războiu al Angliei se

urcă în anul financiar la 1300 milioane fonți sterlingi (32 miliarde coroane.)

Londra. — Prezentând camerii proiectul despre noul credit de războiu de 400 milioane fonți sterlingi, primul ministru a declarat, că cu aceasta sumă cheltuielile reclamate de scopurile de războiu dela începutul războiului până acum a atins cifra de 1662 mil. fonți sterlingi. Dela 1 Aprilie până la 6 Noembrie cheltuielile de războiu au atins suma de 743,100,000 fonți sterlingi, iar din 12 Septembrie până la 6 Noembrie s'au cheltuit zilnic cam 4,530,000 fonți sterlingi, câtă vreme în acele luni ale anului trecut s'au cheltuit zilnic în scopurile de războiu 2,700,000 fonți sterlingi. Cauza acestei creșteri neproporționate e că Anglia a acordat împrumuturi de războiu aliaților. Nu pare probabil ca cheltuielile să scadă în perioada, care privește acest proiect, din contră se poate aștepta ca ele să sporească și mai mult

Noul cabinet român.

București. — Ziarul „*Inainte*” detine următoarele informațiuni din cercurile guvernului:

Cu prilejul deschiderii sesiunii corpurilor legiuitoare, ce va avea loc în 28 Noembrie, primul ministru *Brătianu* va expune situația politică externă și va vorbi despre reconstruirea cabinetului. După informațiunile noastre primul ministru va comunica camerii și noua listă a cabinetului. Noul cabinet se va constitui în modul următor:

Primul ministru Brătianu va renunța la portofoliul ministerului de războiu și va lua în loc portofoliul ministerului de externe. Actualul ministru de externe, Porumbaru, nu va mai face parte din noul cabinet.

Ministru de războiu va fi Toma Stelian, fost ministru, al cărui nume a fost amintit în zilele trecute în legătură cu un alt portofoliu ministerial.

Ministrul Morțun se va retrage și în locul lui va primi portofoliul ministerului de externe, Mihailu Ferekide, actualul președinte al camerei.

Ministru al lucrărilor publice va fi numit frațele primului ministru, Vintilă Brătianu.

Ministru de justiție va fi numit în locul lui Victor Antonescu Constantin Banu, directorul actual al ziarului „Viitorul”.

Portofoliul ministerului de agricultură îl va primi *Demetriu Saveanu*, deputat guvernamental.

În cercurile politice se crede că acest mod de constituire a guvernului va întâmpina aprobarea majorității. Noul cabinet e așteptat cu un mare interes și se leagă mari speranțe de activitatea lui.

Importanța economică a cuceririi Dunării de către Austro-Germani.

Perspectiva unei complete aprovizionări din România, Bulgaria și Turcia.

Intr'un număr recent, ziarul „*Neues Wiener Journal*” publică în această privință următoarele:

Aruncând o privire pe hartă, înțelegem imediat de ce mare însemnătate este redeschiderea Dunării pentru aprovizionarea puterilor centrale. Imprejurarea că mica porțiune de 80 kilometri dela Orșova până la granița bulgară era sub amenințarea tunurilor sârbești, care împiedecau circulația vapoarelor dinspre Bulgaria și România, a făcut imposibilă transportarea cerealelor în cantități mai mari, în special din România. Bulgaria putea trece pe această cale cam 50—80.000 vagoane cereale; România are însă o recoltă atât de bogată, încât ambele imperii centrale s'ar fi putut aproviziona din belșug dintr'însa până la recolta anului viitor.

România dispune înainte de toate de o cantitate considerabilă de porumb, după care urmează în proporții mai mici dar totuși apreciable orzul, grâul, apoi în fine depozite mai mici de ovăs și meiu.

Pe căile de uscat, nu s'ar fi putut trece cantități de cereale din România în proporții suficiente, chiar dacă n'ar fi survenit cunoscutele încurcături cu vagoanele dela graniță. Pe Dunăre însă s'ar putea trece în voe cantitățile de cereale necesare în special dacă s'ar alege o metodă expeditivă pentru transportul lor.

În prima linie, trebuie presupusă existența unui număr suficient de șlepuri. S'ar stabili atunci o mișcare continuă dela granița românească până la prima stațiune de cale ferată ungară, unde s'ar opera transbordarea și transportarea cerealelor mai departe. Profitul ar consta astfel în aceea că, dacă vapoarele vor avea de parcurs o distanță mai mică, dusul și întorsul se va efectua mai repede, încărcându-se și o cantitate mai mare.

Circulația repede a vapoarelor ar trebui să fie strâns legată de aceea a trenurilor. În acest mod, ar fi posibil ca încă înainte de înghețul Dunării să se efectueze transportul cantităților de cereale suficiente atât din România cât și din Bulgaria.

Germania și Austro-Ungaria au făcut cumpărături de cereale din vechea recoltă din România cu mai mult de o jumătate de an mai înainte dintre cari o bună parte sunt depozitate în șlepuri ce stau ancorate pe tot litoralul românesc al Dunării.

Totalul acestor cantități cumpărate, se cifrează cam la 180—240.000 vagoane, dintre cari cam jumătate cad asupra Germaniei. Cam 60—90.000 vagoane sunt depozitate în șlepuri fără ca până acum să li se fi putut efectua transportarea.

Bursa produselor agricole a cerut printr'un memoriu adresat guvernului să avizeze la luarea de grabnice măsuri în această chestiune importantă.

Din vechea recoltă a României ar trebui să fie liberă încă o cantitate considerabilă de cereale. Afară de stocul cumpărat deja (de 250—300.000) produsele disponibile ale României se cifrează la cel puțin 400—600.000 vagoane, din cari majoritatea o formează porumbul.

În Austria, se întrebunțează azi pentru hrana vitelor mai mult orz pentru că porumbul din recolta veche s'a terminat pe când cel nou unguresc nu s'a uscat încă.

Pentru cerealele românești nu pot fi decât două deuseuri în perspectivă după cucerirea Dunării din mâna Sârbilor, anume Germania și Austro-Ungaria.

Obținerea cerealelor cumpărate și plătite deja din România, imposibilă până acum, ar aduce cu sine puțința unei aprovizionări complete cu pâine. Pentru aceasta, se impune, ca acel stoc de cereale să fie adus pe teritoriul imperiilor centrale, mai înainte de înghețatul iernei.

În România și în Bulgaria s'au luat deja măsuri în vederea aceasta. De curând se știe, că în România s'au fixat prețuri minimale pentru cerealele exportabile. Aceste prețuri ating pe de o parte pe cele cu cari s'au cumpărat cerealele de către „*Kriegsgetreideverkehranstalt*” Austria, pe de alta însă le întrec, și e de a pretinde cumpărări și la aplicarea și stabilirea prețurilor maxime.

Libera circulare a vapoarelor pe Dunăre, e nu mai puțin de o netăgăduită importanță și pentru aprovizionarea cu materii prime. E foarte sigur că peste puțin se vor putea aduce din Bulgaria și Turcia oarecari cantități de lână, apoi tot din Turcia mătăsuri și bumbac, iar din Asia mică materiile de tăbăcărie.

Cantitatea de lână din Turcia se evaluează la circa 2 milioane kgr., iar din Bulgaria la 200—360 mii kgr.

Cel mai important deuseu pentru lână turcească a fost până acum Anglia pe când pentru bumbac era Italia. Mătasa și bumbacul turcesc aproape exclusiv a alimentat industria franceză și italiană.

Svonuri de pace.

Spania va mijloci pacea?

Declarațiile primului ministru Dato. — Svonuri despre misiunea politică a prințului Bülow.

Ziarului „Le Nouvelliste” din Lyon i-se anunță din Madrid:

D. Salvador, fost ministru liberal, a declarat la Senat, că neutralitatea nu împiedecă țara să transporte alimente, munițiuni și arme pe seama beligeranților, dar neutralitatea încețază imediat în momentul când se manifestă simpatie față de unul din beligeranți. Liberalii sunt de părerea, că *atitudinea țării trebuie să fie armată*. Dar trebuie să se facă totul pentru a se evita un eventual conflict.

Înainte de proiectul despre creditul necesar în caz de mobilizare a armatei și marinei, primul ministru d. Dato a declarat, că *d-sa desaproabă fortarea chestiei neutralității*. Primul-ministru consideră de un lucru primeidios manifestarea simpatiei față de careva din beligeranți, deoarece acest fapt poate crea o situație critică mal ales că Spania se simte obligată a interveni în interesul păcii.

Neutralitatea armată ar primejdi siguranța statului.

Ziarul „Fremdenblatt”, organul ministerului de externe austro-ungar, scrie în numărul său de ieri:

Svonurile răspândite cu prilejul petrecerii prințului Bülow în Elveția anunțând despre o călătorie a fostului cancelar imperial la Madrid, pretind a ști că această călătorie a avut de scop cererea unei permisiuni de călătorie pe calea ferată Chiasso-Genova. În același timp guvernul spaniol a publicat un comunicat oficial spunând, că *la Madrid nu se știe nimic despre o călătorie a prințului Bülow în Spania*. Ce privește călătoria în Elveția, din sursă bine informată se spune că prințul Bülow a făcut această călătorie pentru a-și cerceta pe fiul său care se află grav bolnav în Lugano.

Calendarul

partidului național român pe anul 1916.

ESTE GATA și zilnic se expediază cu poșta și cu trenul în toate părțile locuite de Români.

Calendarul partidului național este

CEL MAI MARE, MAI BOGAT și MAI IEFTIN CALENDAR ROMÂNESC.

Articolele insuflete, poeziile admirabile, scrierile înduioștoare și frumoase de pe câmpurile de luptă, precum și glumele și poveștile morale, — toate scrise de cei mai de seamă scriitori ai noștri fac din acest calendar un odor prețios, care n'ar trebui să lipsească din casa nici unui frate român.

Calendarul partidului național este cea mai însemnată publicație românească la noi în acest gen, și este singurul calendar care, prin conținutul său foarte bogat, poate mulțumi pe oricine.

Nimeni să nu-și cumpere calendar pe anul 1916 până nu a văzut mai întâi Calendarul partidului național român.

CONDIȚIUNILE DE VÂNZARE:

„Calendarul partidului național român” se vinde NUMAI PE BANI GATA.

Prețul unui exemplar 60 fileri, iar pentru trimiterea cu poșta 20 fileri deosebit de fiecare exemplar.

Dela 18 exemplare până la 30 ex. cu 10% rabat, nefrancat;

dela 30 exemplare până la 54 ex. cu 15% rabat, nefrancat;

dela 54 ex. până la 100 exemplare cu 20% rabat nefrancat.

Dela 100 exemplare în sus 20% rabat franco.

Pentru România costă exemplarul 1 cor. 40 fil.

Nici pe așteptare și nici cu rambursă 1—10 exemplare nu trimitem, deoarece porto face mult! Asemenea cereri nu se vor lua în considerare.

Comenzile să se facă la adresa:

Administrația ziarului „Românul”, Arad str. Zrinyi Nr. 1a.

Din zilele de glorie ale regimentului de inf. No. 64.

— Din ziarul „Fremdenblatt”. —

Din jos de Pulva, spre nord de Wysoko-Litovsk, se întind platourile dela Gola-Wolcovițe, ca niște degete late ce se întind în ținuturile mlăștinoase dela Zubaț. Șesul dela vest strătaie linia către Bialostok. Ținuturi bogate înconjoară partea inferioară a Pulvei, la sud și vest cu pădurice.

Aproape de un pod ars într-o fermă pustiită dela Jacevița, cazaclii cari până la 3 ore d. a. au fost în foc, și-au încercat trecerea. S'a improvisat cu grabă un pod pentru tunuri, bucătărie și tot materialul suficient. Înainte de a se lăsa amurgul zilei grele de năduf din 22 August avantgardele regimentului au descoperit și ocupat cu asalt pozițiile dușmane din partea inferioară a muntelui și s'au incubat ei în pozițiile ocupate. Mici trupe de recunoaștere au intrat în Gola înainte de a fi început să fie aprins de hoardele rusești.

Pe când abia s'au zărit zorile zilei, s'au luat toate preparativele de muncă nouă, care trebuia să mai adauge o pagină strălucită la victoriile de până acum. Fiecare din regiment știa porunca scurtă, precisă: „Dimineață, regimentul ocupă platoul sudic al Golei...”, poruncă care nu suferă vre-o întrebare. Umbra nopții întunecată a învăluit preparativele grupării pentru luarea platoului, dând astfel siguranța asaltului ce avea să se dea.

Neprețuite puncte sunt înălțimile acestea dominante cari trebuiesc ocupate aci. Hotarele ținutului par a fi garantate contra atacurilor inamice. E un ținut neted nebrăzdat și lipsit de copaci, de unde va trebui asaltat muntele întărit, care se ridică cu o îndrăzneală care rade morței. Coastele au același aspect. În dosul muntelui sunt așezate pozițiile dușmane, gata de atac la orice moment.

La 6 ore dimineața când ceața începu să dispară de pe platourile scaldate în raza soarelui, cei cari făcuseră încercări de fugă, fură prinși sau împușcați de rezervele noastre ce veneau în urmă. Înainte de zorile zilei, Suchodolul fu luat cu asalt.

În ziua de 23 August, înaintau cu apucături bravuroase, și au înaintat victorioși și în 24 August. Bravele trupe ocoliră întăriturile și înaintară mereu în lupte înverșunate. În aceste atacuri vehemente ce s'au dat, în ceasurile de după amiază pădurea fu curățită de către compania victorioasă și întăriturile fură stăpânite pe la ora 5 d. a.

Aici s'au dat luptele cele mai violente. Parcă era iadul, puscătură după puscătură răsuna în aer. În naurașii pricinuiți de șrapnele la înălțimea turnurilor se ridicau exploziile granatelor — un sublim tablou al nimicirii plănuită. Sub scutul acestui puternic foc de artilerie, trupele noastre înaintară. Linile strânse înaintau la nord și sud, cu ținta pusă și hotărâtă de a ocupa întăriturile și pozițiile dușmane din partea superioară a platoului.

Până la 8 în asalt violent, linia din front a înaintat 5—6 sute de pași. Pozițiile dușmane erau luate bucată de bucată. Cele 3 batalioane dela vest, sub comanda maiorului Gheosinți și a căpitanului Frențu, pierduseră deja binișor câțiva viteji. Trupele maiorului Eibl și a căpitanului Preis, cari se apropiau dinspre nordvest, înaintaseră la distanță de 400 pași.

Precis la ora 9 dim. reîncepură cu o puternică vehementă focurile de artilerie al căror șgomot predomina împușcăturile miilor de puști și mitraliere.

Activitatea trupelor dintâi — cari înaintau victorioase — deveni tot mai pronunțată și generală. Înaintau împinși de îndemnul învingerii sigure. Nu mai puteau fi reținuți. Pas cu pas se apropiau de pozițiile inamice.

Ca un avânt îi cuprinsese dorul învingerii sigure, ca un complex al puterilor individuale în care trăiește conștiința instinctivă a voinței pentru binele tuturor. Această forță supremă smulse un șir de eroi cari înaintau, dând asalturile cele mai violente.

După grele lupte victorioase, încercând cele din urmă sforțări, această bravură a regimentului, dată pe platourile dela Gola este minunatul și gloriosul tablou al unei zile de onoare a regimentului 64, un nou indemn în șirul celorlalte de până acum.

100 Ruși cu 7 ofițeri, 7 mitraliere și multe muniții de război au rămas în posesiunea regimentului 64.

Pe platoul cucerit cu o zi înainte, abia la 3 km. de front, prințul Leopold de Bavaria, în urma amănuntelor aflate dela brigadierul Rudolf Kraus, adresează cele mai calde elogii soldaților români, de sub comanda colonelului Zupanovici, acest comandant de o energie extraordinară, cari au stors admirația tuturor prin aceste lupte eroice.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 12 Noemvrie 1915.

Regele Ferdinand sosit acasă. Din București se scrie: În urma petrecerii de cinci zile la Bahna-Ursului, regele Ferdinand al României sa' reîntors ieri în capitală. Regele împreună cu suita au făcut drumul până la gara din Golești în trei automobile, de unde trenul regal a sosit la Cotroceni seara la ora 7.

Contele Wolff-Metternich la București. Din București se anunță: contele Wolf-Metternich, viitorul ambasador german la Constantinopol, în drum spre Turcia a sosit aici.

† Mariți Nutiu măr. German a decedat în 5 Nov. în vârstă de 23 ani. În mormântarea s'a făcut în 7 l. c. în cimitierul din Oradea-Olosig. Odihnească în pace.

În amintirea eroilor. Dna Elena Luțai din Nădlacul Cenadului, în amintirea fiului său Iuliu Luțai, fost dirigent al filialei „Timișana” din Detta, mort la 11 Nov. 1914 st. n. pe câmpul de luptă, în Bratimac, în luptele cu Sârbii, a trimis la fondul „Masa studenților dela gimnaziul gr. or. rom. din Brad 50 cor. Primească și pe această cale mulțumitele cele mai profunde.

Rugăciunile celor ajutorați din fondul amintit să câștige celui mort odihnă ușoară, iar donatoarei mângâiere. — Direcțiunea.

România nu permite exportul petrolului și a materialelor de alimentație. Din București se telegrafiază: Comisia de export a hotărât să împiedece exportul petrolului și a alimentelor. Alte uleiuri însă se pot exporta.

Diplomă de inginer și-a câștigat zilele trecute la politehnica din Budapesta d. Ion Ardelean, de naștere din Siria, stipendist „Gojdu”, unul dintre eminentii noștri studenți universitari. Felicitări!

Proiectele de lege ale guvernului. În ședințele camerei convocate pe luna Noemvrie, se vor prezenta mai multe proiecte de lege. Întâi de toate se va da ordinațiune contra scumpetei alimentelor și pentru ca pe cale legislativă să poată împiedeca operațiile comercianților, ministrul de justiție a făcut un anume proiect de lege. Budgetul pe anul 1915—1916 dorește să-l aplaneze printr'un proiect al ajutoarelor funcționarilor comitatensi. Ministrul de finanțe va prezenta un proiect asupra valorificării sau eventuale închiriere a gazurilor.

Afară de acestea se vor mai prezenta alte proiecte ale miniștrilor de culte și justiție. Se crede că ședințele camerei se vor ține până la mijlocul lunii Ianuarie.

Episcopul din Niș a fost prins. În urma unui anunț al biroului telegrafic bulgar din Sofia, episcopul din Niș a fost prins și adus aici. Episcopul va fi internat într'o mănăstire din jurul Sofiei.

A ars fabrica de tunuri din Betlehem. O telegramă din Rotterdam anunță următoarele: A ars una dintre cele mai mari fabrici de tunuri, care aparține societății Steel Company din Betlehem. Dintre cei opt sute muncitori cari lucrau în fabrică, n'a putut să scape aproape nici unul. Se crede că fabrica a fost aprinsă. Pagubele se urcă la milioane.

Refugiații sârbi din sudul Ungariei. Locuitorii sârbi din sudul Ungariei cari cu ocazia campaniei noastre contra Serbiei au fost siliți să plece, s'au putut reîntoarce acasă. Ministrul afacerilor interne, Sándor, vrând să facă însuș cercetarea situației alimentare, a plecat ieri acolo.

Desmutesc clopotele. Aducând comisarul guvernial al comitatelor Timiș și Caraș-Severin la cunoștința P. Sale episcopului de Caransebeș, cu adresa sa din 1 Noembrie 1915 Nr. 1232, că motivele militare, pe baza cărora s'a cerut anul trecut în luna Octombrie oprirea trasului de clopote în raionul militar bănățean, au încetat, adresează P. Sa episcopul **Dr. E. M. Cristea** o circulară către toate parohiile ortodoxe române dealungul Dunării, că *clopotele iarăși se pot trage*, dar — din precauțiune — cu observarea, că parohiile să admită tragerea clopotelor îndată ce vor primi și organele politice înștiințarea, că opreliștea a fost scoasă din vigoare. După o tăcere de un an și mai bine, iarăși vor desmuti clopotele, chemând pe credincioși la rugăciuni. Ne închipuim emoția celor puțini rămași la vetrele lor, când după atâta glas de tun vor auzi întâiașdată glasul senin al clopotelor.

Gloatele suedeze. O telegramă din Stockholm a ziarului Politiken spune: Guvernul svedez n'a dat până acuma prea mare importanță gloatelor. Acuma însă se va prezenta în camera svedeză un proiect care se ocupă de organizarea glotașilor. Pentru scopul organizării și ajustării gloatelor guvernul cere camerei votarea sumei de 25 milioane.

Scene sgomotoase în camera din Luxemburg. O telegramă din Luxemburg spune următoarele: La ședința de deschidere a camerei s'au produs mai multe incidente. Partizanii stângii sunt nemulțumiți cu noul guvern. La ședința a doua s'au petrecut scene sgomotoase, cari au devenit astfel de violente încât au suspendat ședința.

Pentru răniții englezi. Administrația sanitară engleză a instalat pentru soldații răniți anume campanii de convalescenți. Soldații plecați din spitale petrec aici cel puțin trei săptămâni. Și suna retapați cu cea mai mare îngrijire. Au la dispoziție dentiști, barbieri, maseuri, cari au cea mai mare îngrijire de starea de convalescență a soldaților. Fac gimnastică, grădinarit, exerciții musculare, jocuri sportive și nu sunt retrimiși pe front decât în stare de perfectă sănătate, după câteva săptămâni petrecute în aceste localuri cu grădini înflorite și salele cari le oferă tot confortul dorit.

Un aparat folositor în viața de campanie. Este vorba de o invenție românească despre care „Independance Roumaine” scrie următoarele: Căpitanul farmacist E. Vlahuța a inventat un aparat foarte necesar în timp de campanie, destinat să furnizeze soldaților apa de beut.

Acest aparat, foarte simplu de altfel și totodată portativ pe două roate, se compune din trei filtratoare, dintre cari una cu rezerva de 360 litri pe oră. Sterilizarea este obținută cu ebuliția apei la 100 grade, de unde printr'o serpentină apa se scurge într'un rezervor unde își recapătă temperatura potrivită.

Rezultatele obținute de-o comisie compusă din experți au fost escelente și e foarte probabil că se va pune în practică acest aparat.

Recrutarea în Anglia. Noul apel de recrutare organizat de lordul Derby, a luat proporții vaste atât în Londra cât și în provincie. Enthusiasmul este mult mai impulsiv sub impresia executării recente a englezei Miss Cawel. În multe orașe a fost necesar să sporească personalul birourilor de recrutare, pentru ca să poată decurge în bună rânduială asentarea multimei de oameni valizi cari se prezintă.

Mulți directori de fabrici și uzine sunt în mari dificultăți pentru lipsa de muncitori ce se arată.

Condamnările de Bruxella. „Köl. Volkszeitung” scrie următoarele: În urma unei telegrame sosite la mitropolitul Hartmann din Köln, la cererea papei, împărtașul a schimbat în închisoare pe viață condamnarea la moarte adusă în Bruxella a contesei Belleville, dsoarei Thulier și Louise Severin.

Atentat antimonarhist. Se anunță din Sanghai: Guvernorul militar admiralul **Ciong-ju-Ciong**, mergând în trăsura la consulatul japonez a fost asasinat. Atentatul a fost comis de doi antimonarhiști. Au tras optsprezece focuri de revolver asupra admiralului și au rănit grav și pe secretarul acestuia.

Intelectualii bulgari din Dobrogea Nouă — ofițeri de rezervă români. O parte a intelectualilor bulgari din Silistra, cari au fost ofițeri de rezervă în armata bulgară, devenind prin anexarea Dobrogei, cetățeni români, au fost înscrși în cadrele armatei române și li s'a dat gradul ce l'au avut în armata bulgară. Acești ofițeri au fost de prezent chemați pentru un period de instrucție, în garnizoana din Bârlad.

Artiștii ruși. Baritonul Boris Mezentzoff și virtuosul pe „balalaika”, Boris Troianowsky — cari au concertat la București — au fost decorați cu ordinul „Coroana României” în gradul de cavaler. Pianistului G. Ianow, i s'a conferit medalia „Bene-Merenti” cl. I.

Ordinațiune referitoare la pașapoarte. Guvernul a complectat ordinațiunile referitoare la pașapoarte. În senzul acestei noi ordinațiuni, străinii cari se află în țara ungurească, cărora li s'a eliberat pașaport din partea consulatului căruia aparțin, trebuie să le vizeze la autoritățile competente de poliție.

Baronul Burian la Berlin. O telegramă din Berlin anunță că ministrul de externe baronul Burian a continuat astăzi sfaturile cu cancelarul Bethmann-Hollweg, Ambasadorul austro-ungar Principele Hohenlohe a dat azi un prânz în onoarea ministrului. Baronul Burian se va întoarce azi seara la Viena.

Aviatori ruși deasupra Cernăuțului. Din Cernăuți se anunță cu datul de 11 Noembrie: Azi dimineață la orele 7 și jumătate un aviator rus a sburat deasupra orașului. A fost alungat de focurile noastre violente. O jumătate oră mai târziu, a apărut un alt aeroplan care venea de către Basarabia, trecând spre direcție nordostică. Aeroplanul luat ntre focurile noastre sncruciaște a fost nevoit să scape către frontiera română, și a trebuit să ateriseze pe teritoriu românesc.

Jignirea autonomiei. Printr'o nouă ordinațiune ministrul de instrucție pretinde dela școalele cu ajutor de stat să-i prezinte socotelile și budgetul. Conferența unitară reformată, privește aceasta nouă dispoziție jignirea autonomiei. În ședința de azi, Frid. Baltik, Henric Geduly, Geza Kubinyi și Samuil Haviar cer grabnică reparație. Conferența a luat hotărârea să protestească toată afacerea înaintea comisiei protestante.

Cafea ieftină de Crăciun!

Firma noastră de import F. A. DEGAN în FIUME (Postafiock nr. 163) ne avizează că a primit un transport mare de cafea, deci o vinde cu prețuri tare reduse. — Scrieți românește!

No. 1	Cafea Santos, aleasă și frumoasă	1 kgr.	4-80 cor.
10	Cuba fină, frumoasă	1 kgr.	5 00
14	Cuba cea mai fină	1 kgr.	5-40
15	Cuba mărgele aleasă	1 kgr.	5-40
16	Cuba specialitate	1 kgr.	5-80
24	Ceylon fină	1 kgr.	5-60
21	lava aurie	1 kgr.	5-40
106	„Victoria” cea mai fină mixtură	1 kgr.	5-80

5 kgr. se trimite cu poșta francat și vămuit prin rambursă.

Vești din Olanda spun că se va urca prețul la cafea în mod ne mai auzit și multe calități vor lipsi. Din 20-31 Noembrie și eu voi urca prețul gradat. Proveți-vă la timp pentru Crăciun, căci și așa ajunge cu întârziere.

Bibliografie.

A. Banciu: *Dr. Alexandru Bogdan (pagini comemorative; reproducere din anuarul LI al liceului românesc din Brașov). Broșura a apărut în tipografia A. Muresianu: Branice et Comp. din Brașov (str. Prundului 15) și costă 1 cor. Venitul curat este destinat pentru „Casa de lectură Dr. Alexandru Bogdan”.*

A. Cotruș: *„Sărbătoarea Morții”, un volum de poezii inspirate de războiu. Se poate comanda la librăria Concordia și Librăria Diecezană în Arad, la librăria Minerva Lugoj, la Librăria Arhidiecezană din Blaj și la librăriile Ciurcu și Chirolu din Brașov. Prețul 1.50 cor., plus porto poștal 10 ileri.*

B. Marian: *„Dicționar de citate și locuțiuni străine”, este întâiul dicționar în românește, care conține cității și locuțiuni latinești, grecești, italienești, englezești, franțuzești și nemțești, care poate fi utilizat cu mult folos de oricine. Se poate procura dela toate librăriile bucureștene pe prețul de 2 lei, plus porto poștal.*

Dr. Alexandru Nicolescu, *secretar metropolitan în Blaj: „Adevăruri eterne” (meditații, predici, conferințe, cuvântări ocazionale). A apărut în Blaj, la Tipografia seminarului teologic. Prețul 3.20 cor.*

Ultima oră.

CAVALERIA BULGARĂ A INTRAT ÎN PRISTINA?!

Viena. — Corespondentul din Sofia al lui „Reichspost” anunță: Cavaleria bulgară a intrat în Pristina. O confirmare oficială a acestei știri lipsește.

SERBIA NU VA INCHEIA PACE SEPARATĂ.

Paris. — În ședința de ieri a Senatului primul-ministru d. Briand a declarat, că Serbia nu va încheia pace separată, ci în caz de nevoie guvernul sârb mai bucuros se refugiază în Italia.

SĂRBI SE RETRAG SPRE DURAZZO.

Milano. — „Secolo” anunță: Sărbii din Monastir se retrag spre Scutari și Durazzo.

VOEVODUL PUTNIC CONDUCE OPERAȚIUNILE MILITARE?

Paris. — Agenția Havas anunță: Voevodul Putnic nu a demisionat, el conduce mai departe operațiunile militare ale armatei sârbești. Guvernul sârb nici nu se gândește să încheie pace înainte de ce Înțelegerea va leși victorioasă din acest războiu.

CAMERA GRECEASCĂ A FOST DISOLVATĂ.

Atena. — Un autograf regal apărut azi, dîsolvă Camera și ordonă noi alegeri parlamentare în țară.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

POȘTA REDACȚIEI.

N. Firu, Orade. — Fotografia trimisă am primit-o astăzi. Deocamdată nu poate fi vorba de abonamente la *Album*, neștiind ce ne costă editarea, care se va face însă. La timp vom informa. Mulțumiri.

Mai multora. Pentru clișeurile și informațiunile destinate *Albumului* decorațiilor români n'aveți să ne trimiteți parale. Toate cheltuielile se vor socoti în abonamentele pe cari le vom preciza la timpul său.

Caut

un tânăr neinsurat

cu qualificație notarială pe un timp mai îndelungat, cu salar acomodat și viitor sigur.

Iosif Papp, notar

Biharkaba

u. p. Magyarremete.

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

: SOCIETATE PE ACȚII. :

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1|a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocațiale, înv. tări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Prețuri :
moderate :**